06/06/2021

Ο μακεδονομάχος Τέλλος Άγρας

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Ο μακεδονομάχος Τέλλος Άγρας γεννήθηκε στους Γαργαλιάνους Μεσσηνίας το 1880. Με το βαθμό του υπολοχαγού μπήκε ως αντάρτης στο Βάλτο των Γιαννιτσών και πρωτοστάτησε στις συμπλοκές με τους κομιτατζήδες στο στρατηγικό αυτό σημείο, χωρίς να τον λυγίζουν οι τραυματισμοί και οι αρρώστιες του βάλτου. Στις 5 Ιουνίου 1907 ο Βούλγαρος Βοεβόδας Ζλάταν εκμεταλλεύτηκε το ήθος και την τιμιότητα του Άγρα και, αφού τον κάλεσε άοπλο να συμφιλιωθούνε, τον αιχμαλώτισε και τον κρέμασε κοντά στην Έδεσσα.

- Του Ηλία Κοτρίδη, Αντισυνταγματάρχης ε.α.

Πραγματικό του όνομα Σαραντέλος ή Σαράντος Αγαπηνός. Η καταγωγή του ήταν από τους Γαργαλιάνους, όμως, γεννήθηκε στο Ναύπλιο, όπου υπηρετούσε ο πατέρας του ως Εφέτης. Κατάγεται από πατέρα και μητέρα που οι ρίζες της γενιάς τους χάνονται σε ένδοξες και αριστοκρατικές οικογένειες. Το 1901 αποφοίτησε από τη Σχολή Ευελπίδων και τοποθετήθηκε στη φρουρά της Αθήνας. Η επιθυμία του να προσφέρει ουσιαστικότερες υπηρεσίες στην πατρίδα τον ώθησε μετά από λίγους μήνες στην εθελούσια κατάταξή του στα στρατιωτικά σώματα

που αγωνίζονταν στη Μακεδονία εναντίον των βουλγάρων κομιτατζήδων. Σε πολύ νεαρή ηλικία κατόρθωσε να διοριστεί αρχηγός ενός ανταρτικού σώματος, το οποίο προετοίμαζε στο Βόλο ο καπετάν Ακρίτας (Κωνσταντίνος Μαζαράκης).

Τον Σεπτέμβριο του 1906, ύστερα από απόφαση του Γενικού Προξενείου Θεσσαλονίκης, αποστέλλονται στη λίμνη των Γιαννιτσών τρία νεοσυγκροτηθέντα ελληνικά σώματα. Μετά από μεσολάβηση του Νικολάου Ρόκα, καλείται στην περιοχή ο Αγαπηνός. Πρώτο εισήλθε στις αρχές του μήνα το σώμα του Ανθυπολοχαγού του Πεζικού Τέλλου Αγαπηνού με δύναμη είκοσι ανδρών, ενώ μετά από λίγες μέρες κατέφτασαν τα σώματα του Υπολοχαγού του Πεζικού Σάρρου Κωνσταντίνου (Κάλα) και Ανθυποπλοίαρχου Δεμέστιχα Ιωάννη (Νικηφόρου) με εικοσιπέντε άνδρες ο καθένας. Πρωταρχική αποστολή των σωμάτων ήταν η απομάκρυνση των βουλγαρικών συμμοριών από τη λίμνη, οι οποίες είχαν εγκατασταθεί με ισχυρές δυνάμεις στο νοτιοδυτικό τμήμα της, έτσι ώστε να μπορεί να αποτελέσει βάση εξόρμησης και κέντρο ανεφοδιασμού των ελληνικών σωμάτων για τις περιοχές της Κεντρικής Μακεδονίας.

Το Νοέμβριο επιχειρείται επίθεση από το σώμα του Αγαπηνού κατά των Βουλγάρων, με σκοπό να καταλάβει την καλύβα Κούγκα. Η επιχείρηση δεν ήταν επιτυχής. Ο ίδιος ο Αγαπηνός τραυματίζεται και μεταφέρεται στη Θεσσαλονίκη, μετά από μια βδομάδα, ωστόσο, επανέρχεται. Στα τέλη Φεβρουαρίου αποχώρησε

από τη λίμνη και εγκαταστάθηκε στη Νάουσα, αφενός για να αποθεραπευτεί από τα τραύματα και τους πυρετούς από τους οποίους έπασχε, αφετέρου για να διευθύνει τον αγώνα της περιοχής. Παρά τον κλονισμό της υγείας του και τα τραύματά του εξακολουθούσε να συμμετέχει ενεργά.

Εντούτοις, τον Απρίλιο του 1907, το Προξενείο Θεσσαλονίκης αποφάσισε να αντικαταστήσει τους αρχηγούς και τους αντάρτες, οι οποίοι είχαν δοκιμαστεί και εξαντληθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, ανάμεσά τους και ο μακεδονομάχος Άγρας. Ωστόσο, επανειλημμένα λάμβανε πληροφορίες για την πτώση του ηθικού των βουλγαρικών συμμοριών και τη διάθεση πολλών στελεχών των κομιτάτων να διακόψουν τους δεσμούς τους με αυτά και να προσχωρήσουν στον ελληνικό αγώνα. Τέτοια διάθεση εκδήλωσε ο βοεβόδας Ζλατάν, την οποία καλωσόρισε ο μακεδονομάχος Άγρας. Ήθελε να επισφραγίσει την πολυσχιδή δράση του με τη θεαματική προσχώρηση στην ελληνική πλευρά μεγάλης ομάδας κομιτατζήδων. Ακολούθησαν αρκετές συναντήσεις των δύο αρχηγών πριν την τελευταία συνάντηση της 3ης Ιουνίου. Εκείνη τη μέρα, οι βοεβόδες Κασάπτσε και Ζλατάν, παραβαίνοντας τις συμφωνίες, συνέλαβαν τον Άγρα και τον Αντώνη Μίγγα. Ενώ οι υπόλοιποι από τη συνοδεία αφέθηκαν αργότερα ελεύθεροι. Τους διαπόμπευσαν ως δήθεν αιχμάλωτους, δεμένους και ξυπόλυτους, στα χωριά της περιοχής. Με σκοπό να αναπτερώσουν το ηθικό των τρομοκρατημένων οπαδών των κομιτατζήδων.

Σε ανάμνηση του θανάτου των δύο αγωνιστών, το χωριό Τέχοβο μετονομάστηκε αργότερα Καρυδιά (το δέντρο απ’ όπου απαγχονίστηκαν). ενώ το χωριό Βλάδοβο, όπου ενταφιάστηκαν έξω από την εκκλησία του Αγίου Δημητρίου, είναι ο σημερινός Άγρας. Η δράση και ο μαρτυρικός θάνατος του Καπετάν Άγρα ενέπνευσαν στην Πηνελόπη Δέλτα το γνωστό μυθιστόρημά της «Στα μυστικά του Βάλτου».

Πηγή: pemptousia.gr